

GEPLAATST DOOR:
MANDY VAN KOUWEN

DO 23 MRT

VERSLAG NEXT CLIMATE

INTRODUCTIE

Klimaatverandering is nu. En een klimaat robuuste stad is een gezamenlijke opgave. Met een divers gezelschap heeft de Unie van Waterschappen verkend hoe het waterschap met haar partners aan de slag kan met de opgave om de stad klimaat robuuster te maken. De waterschappen zien voor zichzelf een rol in het klimaatbestendig inrichten van stedelijk gebied, in ieder geval waar het gaat om het watersysteem. In de Next Climate sessie hebben de deelnemers aangegeven hoe en met wie de waterschappen volgens hen aan de slag kunnen als partner in de stad.

AMBITIES WATERSCHAPPEN

Voor de bijeenkomst Next Climate is een short-list met ambities gemaakt voor de inzet van waterschappen in de stad. Volgens de Unie van Waterschappen zijn dit de opgaven en vraagstukken waar waterschappen in stedelijk gebied mee aan de slag moeten, kunnen en willen.

1. Waterschappen willen een klimaatstresstest doen met elke gemeente en zoeken gemeenten daarvoor proactief op.
2. Veerkrachtige watersystemen; er is meer ruimte nodig in bebouwd gebied om hoosbuien te kunnen opvangen.
3. De stad als spons: samen met particulieren, overheden en woningbouwcorporaties de versterking te lijf.
4. Waterschappen bieden waterschapsenergie aan, een kans voor de regionale energiestrategie?!
5. Groenblauw is de basis voor een gezonde leefomgeving in de stad. Waterschappen willen deze structuren met gemeenten samen versterken.
6. Water robuust bouwen vraagt creativiteit uit de markt zodat wateroverlast voorkomen kan worden.
7. Waterschappen willen met partners op zoek naar slimme oplossingen om minder hemelwater in de rioolpijp te krijgen.

Tijdens de bijeenkomst hebben de deelnemers hun eigen interesse voor deze shortlist aangegeven. Voor de deelnemers waren de stellingen 3, 5 en 7 verwant aan elkaar. Daarom zijn deze drie stellingen samen opgepakt onder de titel 'stad als spons'. Daarnaast was de interesse hoog voor de onderwerpen creativiteit van de markt en de klimaatstresstesten. De deelnemers gaven aan bij de stelling over energie: "ga dat vooral doen als waterschap". De ambities voor de stelling als spons, creativiteit van de bouwsector, en klimaatstresstesten zijn in drie rondes uitgelicht in de bijeenkomst. Onderstaand worden de uitkomsten van de drie rondes verwoord.

UITWERKING AMBITIES

De stad als spons

"De stad als spons: samen met particulieren, overheden en woningbouwcorporaties de versterking te lijf."

Wateroverlast in de stad ontstaat vooral doordat regenwater niet snel genoeg naar grachten, sloten en kanalen kan komen. Er is een andere inrichting van de stedelijke ruimte nodig om te voorkomen dat water tot ernstige schade leidt. Berging van regen op daken (groene daken), regentonnen, kelders en garages als tijdelijke water- opslag en waterpleinen zijn allemaal oplossingen voor het probleem.

Wat is uitdagend?

Burgers, bewoners en overheden zijn zich niet altijd bewust van de rol die ze hebben in het klimaatadaptief inrichten van stedelijk gebied. De gescheiden verantwoordelijkheden bij overheden en maatschappelijke organisaties maken een productieve samenwerking ook lastig. Daarnaast is er weinig ruimte voor vernieuwing en innovatie in verstedelijkingsconcepten.

- Bij burgers en bedrijven ontbreekt de bewustwording voor de noodzaak om zelf een rol te pakken in klimaatadaptief ruimtelijk inrichten.
- Capaciteit en kennis is gering om als overheden het gesprek aan te gaan met het bredere netwerk.
- Gescheiden verantwoordelijkheden, op gebied van regelgeving, financiering en relatie stad/landelijk gebied, maken productief samenwerken lastig.
- Radicaal andere verstedelijkingsconcepten om minder verstedend te bouwen, zijn nog niet ontwikkeld. Deze concepten zijn nodig omdat de stad als spons ook een keer vol is.

Met welke partners kan het waterschap deze ambitie realiseren?

- Samenwerkende semi overheden met woningcorporaties en zorgverzekeraar's;
 - Doel: zorgen voor veiligheid, leefkwaliteit en ruimte voor vernieuwing.
- Burgers en bedrijven (ook: brede maatschappelijke veld);
 - Doel: gezond wonen, leefkwaliteit creëren en bewuste keuzes kunnen maken voor de inrichting van stedelijk gebied.
- Innovators: startups, kennisinstellingen, bedrijven en burger initiatieven;
 - Doel: vernieuwen.

De samenwerkende semi overheden zorgen samen met de innovators voor tempo en beweging om te komen tot vernieuwing van het stedelijk gebied.

Slotadvies

"Word opdrachtgever van radicaal innovatieve initiatieven."

- Waterschap mag zichzelf presenteren als de versneller/ katalysator van de stad als spons, bijvoorbeeld door opdrachtgever te zijn van innovators.
- Waterschap kan experimenten en innovatie als middel inzetten om bekendheid/bewustzijn van het waterschap te vergroten.
- De problematiek om met veel partijen in de stad samen te werken is niet nieuw, we hebben ervaring met stedelijke herstructurering. Leer als overheden van deze ervaringen
- Zorg als overheden en bedrijven voor goede kennisontwikkeling, ook om de lange termijn gevolgen van ingrepen in het stedelijk systeem, goed te begrijpen. Waterschappen zetten daarbij hun eigen specifieke kennis in.
- Zorg als overheden en innovators voor een samenhang tussen veel kleine initiatieven en de strategische ontwikkeling voor stedelijk gebied.

KLIMAATSTRESSTEST MET WATERSCHAPPEN EN GEMEENTEN

"Waterschappen willen een klimaatstresstest doen met elke gemeente en zoeken gemeenten daarvoor proactief op."

Met de stresstest brengen waterschappen samen met gemeenten de klimaatopgaven in hun gebied in beeld: waar liggen de knelpunten? Zodra deze knelpunten bekend zijn, kan er samen worden gewerkt aan oplossingen.

Wat is uitdagend?

Als waterschap mag je de uitvoer van stresstesten stimuleren, maar probeer dit niet op te dringen aan gemeenten. Ga als waterschap eerst het gesprek aan met gemeenten en kijk daarna wat voor onderzoek nodig is binnen het stedelijk gebied.

- De bewustwording en instemming voor stresstesten op ambtelijk en bestuurlijk niveau bij gemeenten is belangrijk.
- Gemeenten of practice kunnen partijen in een gebied inzetten als middel om de stimulans voor de uitvoer van de stresstest te verhogen.
- Zorg als gezamenlijke stakeholders (in ieder geval gemeente en waterschappen) dat deze thematiek een plek krijgt in de (gemeentelijke) omgevingsvisies die nu worden opgesteld.
- Maak bij het uitvoeren van de stresstest gebruik van beschikbare digitale data en zorg voor gestandaardiseerde basisinformatie.
- Alle afdelingen bij de gemeenten, van riooler tot planvormer, dienen betrokken te worden bij de stresstest.

Met welke partners kan het waterschap deze ambitie realiseren?

- Gemeenten;
 - Uitvoervan stresstesten.
- Provincie;
 - Als medestander en sturend via de provinciale omgevingsvisie.
- Politiek;
 - Om 'drukopdekete' te houden in de gemeenteraad: te zorgen voor urgentie van klimaat vraagstukken en vragen te stellen daarover aan het college.

Slotadvies

"Samen op weg naar een klimaatbestendige omgevingsvisie (uw waterschap faciliteert)"

- Hanteer de volgorde: (1) Kom in gesprek als waterschap met gemeente en (2) gebruik modellen die de effecten van klimaatverandering in de gemeente en gebied brengen voor verdere bewustwording en (3) identificeer en agendeer daarbij knelpunten.
- Waterschap heeft een faciliterende rol in dit proces. De stresstest kan gezamenlijk worden uitgevoerd door meerdere gemeenten en het waterschap. Daarbij is het belangrijk dat er samenwerking wordt gezocht tussen de medewerkers van het rioleringssysteem en het watersysteem.
- Zorg dat de data uitwisselbaar zijn en het digitale stelsel op orde is.
- Richt je als waterschap en gemeente op een gezamenlijk traject dat in de omgevingsvisie ingepast kan worden.

CREATIVITEIT UIT DE BOUWSECTOR STIMULEREN

"Waterrobuust bouwen vraagt creativiteit uit de markt zodat wateroverlast voorkomen kan worden."

Bij ruimtelijke planvorming is water een onontbeerlijke factor van betekenis. Om wateroverlast te voorkomen moet er waterrobuust worden gebouwd. Waterschappen verwachten hiervoor creatieve en innovatieve oplossingen van de bouwsector.

Wat is uitdagend?

De uitdaging is vooral: hoe lok je creativiteit van de markt uit voor waterrobuust bouwen. Hoe vinden overheden de juiste balans tussen het uitdagen van de markt en het stellen van (voor)waarden die in ieder geval moeten worden gerealiseerd. Een aanvulling op de stelling is dat het eigenlijk gaat om klimaatrobuust transitie bouwen, en niet alleen om waterrobuust bouwen. De gevolgen van hittestress in stedelijk gebied kunnen zo ook een plek krijgen.

- De stuwende kracht van bewoners is belangrijk: naast overheden kunnen zij ook druk uit oefenen om meer klimaatbestendig en circulair te gaan bouwen (voorbeeld is Buiksloterham). De vraag daarbij is ook hoe je van dergelijke individuele voorbeelden tot common practice kan maken.
- Een impuls aan de markt om waterrobuust te bouwen kan ook komen vanuit de burger. Door een slimme marketingactie te starten (zoals de 'AH moestuintjes' die heel Nederland aan het tuineren kregen), zorg je dat de bewoners geprikkeld worden en gaan vragen om waterrobuuste ontwikkelingen. Een mooi initiatief vanuit het waterschap zou zijn om met een aansprekend marketingbureau, bouwers en ontwerpers een dergelijke actie op te zetten.
- Ook bij leveranciers van bouwmaterialen mag de verkoop van materialen om bijvoorbeeld water op te vangen, gestimuleerd worden (zo verkoopt de Hornbach in Duitsland al dit soort materialen waar- door klinkers).
 - Geef uitdaging mee aan projectontwikkelaars. Je mag als waterschap/overheden uit de traditionele rol van opdrachtgever/ opdrachtnemer stappen. Door als overheden een visie op te stellen voor waterrobuust bouwen en te zorgen voor cocreatie kan de creativiteit bevorderd worden. De vraag is: durf je als overheid kadert te stellen en bestuurlijk lef te tonen.
- Belangrijke vraag is: kan waterrobuust bouwen verplicht gemaakt worden voor projectontwikkelaars, zoals bij zonnepanelen op het dak of afvalscheidingen al is gebeurd.
- Vrije denkruimte biedt aan de markt betekent ook dat je als overheden ruimte/ flexibiliteit biedt aan het formuleren van je doelen en het eindresultaat.

Met welke partners kan het waterschap deze ambitie realiseren?

- Overheden
 - Doel: stel de voorwaarden centraal die in ieder geval moeten worden gerealiseerd, maar zorg voor voldoende speelruimte voor de bouwers.
- Bouwers/ projectontwikkelaars
 - Doel: maak gebruik van de speelruimte die wordt geboden door overheden.
- Bouwmarkten
 - Doel: biedt bouwmaterialen aan die zorgen voor minder wateroverlast.

Slotadvies

"Er zijn innovators, maar krijgen zij voldoende ruimte? Geef daarom als overheden voorwaarden mee voor het eindresultaat, maar geef de bouwsector ook voldoende speelruimte."

- Vanuit burgers kan de vraag naar waterrobuust bouwen geprikkeld worden. Een idee is het opzetten van een slimme marketingactie door de waterschappen waartoe bewoners geprikkeld worden en gaan vragen om waterrobuuste ontwikkelingen.
- Kom als overheid uit de traditionele rol van opdrachtgever/ opdrachtnemer en biedt daadwerkelijk meer ruimte voor creatieve oplossingen aan bouwsector met als doel waterrobuust bouwen.
- Zorg ook dat ketenpartners en bouwmarkten zijn aangehaakt bij de ontwikkeling naar klimaatbestendig en waterrobuust bouwen.
- Zet klimaatrobuust (transitie) bouwen centraal.

BIJLAGE 1

Deelnemers – Organisatie

Kees Slingerland – Amsterdam Institute for Advanced Metropolitan Solutions
Peter van Wingerden – Beladon
Kim van Nieuwaal – Climate Adaptation Services
Teun van den Ende – College van Rijksadviseurs
Bastiaan Bretveld – College van Rijksadviseurs
Michiel Brouwer – De Nieuwe Voorhoede
Charlotte Teng – Duurzame Stedelijke Ontwikkeling Procesbegeleider van de klimaatadaptatiestrategie voor Voorne- Putten
Freny Huisman – Provincie Zuid-Holland
Daniel Goedbloed – Rainproof Amsterdam
Reindy van Kouwen – Unie van Waterschappen
Reinier Romijn – Unie van Waterschappen
Rob Uijterlinde – Unie van Waterschappen
Paulien Hartog – Waternet
Ronald Schönberger – Waterschap Amstel, Gooi & Vecht namens de Groenen/
Piraten- partij
Gerrit Pieter Roetert Steenbruggen – Waterschap Drents Overijsselse Delta
Frans ter Maten – Waterschap Vallei & Veluwe

Jannemarie de Jonge – WING (moderator)

MEEST RECENTE BIJDRAGEN

**BLOG: OVER DE
GRENS #1:
GRENZeloos
RUIMTE MAKEN**

do 2 sep
door: Wij Maken
Nederland

**BLOG: OVER DE
GRENS #2:
GRENZeloze
MOBILITEIT**

do 2 sep
door: Wij Maken
Nederland

**BLOG: OVER DE
GRENS #3:
GRENZeloos
LANDSCHAP**

do 2 sep
door: Wij Maken
Nederland

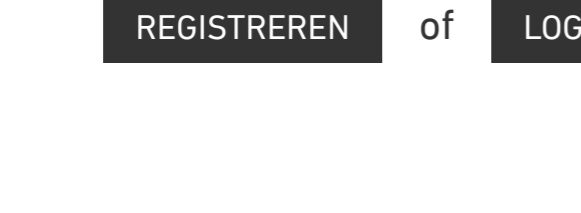
**DEMOCRATIE &
ENERGIE #3:
BURGERINITIATIEVEN**

wo 1 sep
door: Wij Maken
Nederland

**DEMOCRATIE &
ENERGIE #2:
WINDMOLENS**

wo 1 sep
door: Wij Maken
Nederland

DEEL:

ANONIEM REAGEREN KAN NIET.

LOG DAAROM EERST IN. OF REGISTRER.

REGISTREREN of **LOG IN**

0 REACTIES